

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ

Е. МАЛЯР

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Актуальність. Сучасне виробництво характеризується підвищеною складністю та інтенсивністю праці, швидкістю і точністю рухів та рухових дій людини, високою концентрацією її уваги. Все це вимагає значного напруження розумових, психофізичних зусиль, підвищеної координації і культури рухів. Ці якості вимагають постійного розвитку, оскільки сучасному виробництву притаманні безперервні технологічні перетворення, що надає професійній підготовці людини особливого значення. Одним із шляхів підвищення якості професійної підготовки студентів є удосконалення змісту фізичного виховання майбутніх спеціалістів. У зв'язку з використанням засобів фізичної культури і спорту для підготовки до сучасної висококваліфікованої праці вимагає конкретного профілювання фізичного виховання з урахуванням особливостей обраної професії.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Проблемі ППФП студентів різних спеціальностей присвячено багато досліджень: А.Р. Луцак (Львів, 2001 р.) теоретично та експериментально обґрунтував методику підвищення психофізичної підготовки курсантів вищих закладів освіти (ВЗО) МВС України; А.І. Драчук (Львів, 2002 р.) визначив шляхи оптимізації процесу фізичного виховання майбутніх педагогів; В.В. Верблюдов (2002 р.) конкретизував професійно-прикладну фізичну підготовку ППФП студентів педагогічних вузів та виявив основні вимоги до неї; В.С. Гуман (Кременчук, 2002 р.) обґрунтував раціональну та ефективну систему фізичної підготовки студентів політехнічних вузів з урахуванням професійної спрямованості підготовки, статевої особливості та етапів навчання; О.О. Ярощук (Рівне, 2002 р.) обґрунтував методику ППФП курсанток ВЗО МВС України; В.Г. Фотинюк (Дрогобич, 2002 р.) дослідив питання доцільного співвідношення і взаємообумовленості засобів, методів та форм ППФП майбутніх інженерів-авіаторів; В.Г. Корейко (Львів, 2002 р.) та Раєвський (1997 р.) розробили моделі ППФП майбутніх працівників міжнародного транспорту; Ю. Антошків (Львів, 2003 р.) вдосконалив методику ППФП курсантів пожежників; Л.І. Юмашева (Київ, 2002 р.) визначила основні напрями ППФП студентів музичних вузів; В.І. Філінков (2002 р.) розробив діючу мікроскопічну модель системи професійно-прикладної психофізичної підготовки студентів машинобудівного виробництва; І.П. Чабан (Київ, 2002 р.) визначив методику формування у майбутніх педагогів-лінгвістів професійних умінь і навичок, поєднаних з фізичною функціональною підготовкою. Отже, підвищенню якості професійної підготовки майбутніх спеціалістів засобами фізичної культури науковцями приділяється велика увага. Проте аналіз спеціальної літератури виявив відсутність досліджень, які вирішували питання розвитку професійно важливих якостей (ПВЯ) студентів спеціальності "Оподаткування".

Мета статті: обґрунтувати доцільність застосування засобів футболу для розвитку професійно важливих якостей студентів спеціальності "Оподаткування".

У процесі дослідження вирішувались такі завдання:

Вивчити досвід організації професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих закладів освіти.

Визначити засоби футболу, які можуть бути використані для розвитку професійно-важливих якостей майбутніх працівників органів державної податкової служби.

Для вирішення поставлених завдань використовувались такі методи дослідження: аналіз спортивно-педагогічної літератури, професіографічний аналіз, узагальнення досвіду професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих закладів освіти.

Результати дослідження та їх обговорення. Реалізація ППФП студентів може здійснюватися з використанням різних засобів: спортивних ігор, аеробіки, настільного тенісу, легкої атлетики та ін. Ефективними є навчальні програми з фізичного виховання, розроблені на основі лише одного виду спорту. Так Е.Г. Лукашенко пропонує оптимізувати процес фізичного виховання майбутніх терапевтів використовуючи засоби спортивного орієнтування; Гумен Н., Завіська Н., Лукашевич Л. стверджують, що використання шейпінг-програм покращує фізичну підготовленість та успішність студенток комерційної академії; з метою покращення психофізичних якостей майбутніх тренерів А.І. Драчук розробив програму фізичного виховання на основі спортивної гри баскетбол. Аналогічних досліджень щодо організації ППФП студентів на основі спортивної гри футбол нами не виявлено. Проте результати досліджень Г.М. Гагаєвої [1] безсумнісно свідчать про ефективність використання засобів футболу для покращення психофізичних якостей людини. Тому одним із завдань нашого дослідження було визначення доцільності використання засобів футболу для розвитку студентів спеціальності „Оподаткування”.

Професіографічний аналіз і аналіз спортивно-педагогічної літератури дозволив визначити засоби фізичної культури, які є доцільними для розвитку ПВЯ студентів спеціальності „Оподаткування”. Для розвитку толерантності до складних умов роботи, здатності сприймати і реалізовувати рішення в складних умовах, перебудовувати здатності щодо ситуації, яка змінилася ми використовували вправи з протидією супернику, систематичні заняття на снігу, влітку на піску, чергування занять у залі та на відкритих майданчиках, вправи для відпрацювання швидкої перебудови гри (швидкий перехід від оборони до атаки і навпаки, колективний відбір, персональна опіка, вправи на розвиток витривалості, швидкісної витривалості, проведення занять у складливих погодних умовах, кросовий біг по складній місцевості і з різними перешкодами, подолання спеціальних смуг перешкод, ігри з скритою форою.

Для розвитку вольових якостей, сміливості та рішучості, витримки та самовладання, психічної стійкості застосовували вправи, які містять елементи фізику: пересування по високій та низькій опорі; стрибки через перешкоди; акробатичні вправи; різноманітні швидкісні та рухливі ігри, що вимагають прояву сміливості і рішучості; біг з гори за заданим маршрутом; біг вгору з подоланням перешкод; стрибки в глибину і зіскоки з високим снарядів; ходьба та біг із закритими очима; багаторазові стрибки через високі перешкоди, що стоять послідовно; різноманітні вправи з протидією суперника; створення ситуацій, що максимально наближені до змагань (пробиття пенальті з наданням додаткового навантаження за кожний не забитий м'яч), застосування серій ігор з суперником із засекреченою форою, застосування навмисного упередженого суддівства суперником, гра в регбі за спрощеними правилами з силовими елементами.

Розвиток та удосконалення функцій уваги (обсяг, розподіл, переключення, концентрація, стійкість) забезпечували передачі м'яча в парах, трійках з переміщенням багаторазові удари м'ячем у позначене на стіні коло діаметром 1 метр; біг та зміною швидкості та напрямку руху, зупинками та поворотами за раптово наданим сигналом; повільний біг з прискоренням на позначеному відрізку, біг по позначеній лінії із жонглюванням м'яча; вправи з використанням персональної опіки; гра в міні-футбол двома м'ячами, "квадрати" (6Ч2, 7Ч2); ведення м'яча із зоровим контролем та без нього, із зміною швидкості і напрямів, із зупинками і обведенням стійок, із зміною рухових завдань за сигналом викладача.

Для розвитку толерантності до довготривалої монотонної роботи включали в програму вправи на загальну витривалість (аеробна робота), кросова підготовка, жонглювання м'ячем, відпрацьовування різноманітних техніко-тактичних дій після закінчення заняття, збільшення часу навчальних ігор, багаторазове повторення спеціальних вправ у помірному темпі.

Розвиток та вдосконалення функцій зорового, слухового та вестибулярного аналізаторів забезпечувався такими вправами: біг зі зміною напрямку руху, сповільнення вперед, з поворотами у русі та зупинками по звуковому та зоровому сигналам; ведення м'яча без зорового контролю; обведення стійок; виконання спеціальних вправ, незвичних вихідних положень; жонглювання м'ячем; початок, зміна та завершення техніко-тактичних дій за звуковим або зоровим сигналом викладача. Особливістю вправ спрямованих на вдосконалення зорового, слухового та вестибулярного аналізаторів була їх нестандартність, новизна, варіативність рухових завдань.

Евристичні здібності розвивали за допомогою складних ігрових ситуацій, які застосовували на заняттях. Студенту необхідно було вибрати оптимальний варіант виконання рухового завдання. Залучали також студентів до розробки цікавих, оригінальних комбінацій і різних варіантів виконання стандартних положень. На заняттях створювали також умови для розвитку творчості, винахідливості, наприклад просили студентів запропонувати нові, ефективні способи взяття воріт, обведення суперника та ін.

Багато навчального часу приділялось розвитку продуктивності, аналітичності, оперативності мислення. Для цього використовувались: елементи тактичної підготовки широко застосовували різноманітні вправи з протидією суперника; вправи спрямовані на вирішення різноманітних рухових задач за обмежений проміжок часу; навчальні ігри, що вимагають прояву спостережливості, пам'яті, уваги, волі й інших психічних процесів, пов'язаних з швидким мисленням; ігри на випередження з обмеженою кількістю дотиків (утримання м'яча 5Ч5, 6Ч6, 7Ч7).

Для розвитку кмітливості, здогадливості та спостережливості використовувались вправи, які вимагали від студента правильного вибору позиції на полі, вміння передбачити дії суперника (взяття воріт 3Ч3, 3Ч2, 4Ч3). З метою виявлення найбільш характерних техніко-тактичних дій суперника застосовували перегляд ігор суперників з наступним аналізом виконаних стандартних положень. Пропонувались також вправи для розвитку у студентів "відчуття голу" (створення різноманітних голевих ситуацій на заняттях), правильного вибору позиції, відчуття простору і часу.

Актуальним, на нашу думку, було виховання у студентів-податківців чесності, правдивості та справедливості. Для цього використовувались: особистий приклад викладача (його стосунки зі студентами), різноманітні бесіди, приклади відомих гравців команд, які прославилися своїми справедливими, чесними вчинками, діями під час

та у повсякденному житті. За допомогою роз'яснень, підказок навчали студентів вести чесну боротьбу на полі.

Розвитку короткочасної та довготривалої пам'яті сприяли шляхом реалізації складних рухових завдань, тактичних схем в іграх після їх одноразового показу на тренуваннях у звичайних умовах та під впливом різних екстремальних факторів. Розвитку пам'яті сприяв також перегляду ігор суперників із запам'ятовуванням їх найбільш характерних техніко-тактичних дій.

Висновки

1. Професійно прикладна фізична підготовка студентів вищих закладів освіти різних спеціальностей вимагає подальшої розробки ефективних шляхів її організації та засобів реалізації.
 2. Засоби футболу можуть використовуватися для розвитку професійно важливих якостей студентів спеціальності "Оподаткування".
- Вирішення проблеми розвитку професійно важливих якостей студентів спеціальності "Оподаткування" засобами футболу потребує визначення ефективності застосування у навчальному процесі.

Література

1. Ильич В.И. ППФП студентов вузов. Научно-методические и организационные основы. - М.: Высшая школа, 1978. - 144 с.
2. Лисенчук Г.А. Программування, моделювання та контроль в управлінні тренуванням футболістів // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. - 2001. - № 2-3. - С. 14-17.
3. Малияр Е.І. Професіограма як елемент керування ППФП студентів-податківців // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2004. - № 4. - С. 11-19.
4. Басидлов В.М. Научные основы составления программы ППФП студентов вузов. // Теория и практика физической культуры. - 1991. - № 6. - С.25-27.
5. Довідково-кваліфікаційна характеристика підготовки фахівця напряму 0501 - "Економіка і підприємництво" за спеціальністю "Оподаткування".
6. Довідково-професійна програма підготовки фахівця напряму 0501 - "Економіка і підприємництво" за спеціальністю "Оподаткування".

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ

Е. МАЛЯР

Чернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

Анотація. У статті визначені та обґрунтовані засоби футболу, які можуть використовуватись в професійно-прикладній фізичній підготовці студентів для розвитку професійно важливих якостей майбутніх працівників органів Державної податкової служби.

Ключові слова: професійно-прикладна фізична підготовка, професійно важливі якості, студент, засоби футболу.

РЕАЛИЗАЦИЯ ЗАДАЧ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПРИКЛАДНОЙ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ СРЕДСТВАМИ ФУТБОЛА

Е. МАЛЯР

Тернопольский национальный педагогический университет им. В. Гнатюка

Аннотация. В статье определены и обоснованы средства футбола, которые могут использоваться в профессионально-прикладной физической подготовке студентов для развития профессионально важных качеств будущих работников органов Государственной налоговой службы.

Ключевые слова: профессионально-прикладная физическая подготовка, профессионально важные качества, студент, средства футбола.

REALIZATION OF TASKS OF THE PROFESSIONAL-APPLIED PHYSICAL PREPARATION OF STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALITIES BY THE TOOLS OF FOOTBALL

E. MALYAR

Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

Abstract. In the article are certain that tools of football, which can be used in the professional-applied physical preparation of students for development professionally of important qualities of future workers of organs of Government tax service.

Key words: professional-applied physical preparation, professionally important qualities, student, tools of football.

ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Сергій ГЛЯДЯ, Володимир ЛАБСКІР, Альберт ЛЮБІЄВ

Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку нашого суспільства – це поява високих технологій, їх швидкого оновлення, глобалізації науково-технічних зв'язків, підвищення ролі людського чинника і усвідомлення цієї ролі. Це означає